

Naslov: Otroci kot aktivni državljani

Avtor: Gregor Butala

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 310,99

Naklada: 27.926,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

KRITIKA

Otroci kot aktivni državljani

ODER

Janusz Korczak, Ana Duša:

Kralj Matevžek Prvi.

Režija Anja Suša.

[Lutkovno gledališče Ljubljana](#).

f Gregor Butala

Nekoliko starejšim otrokom namenjena predstava Kralj Matevžek Prvi je v režiji **Anje Suša** nevsakdanja mešanica burleske in »angažirane« didaktične igre, ki – vsaj sodeč po odzivih – uspešno naslavlja svoje primarno občinstvo ter ga nazadnje celo pritegne v dejavno »politično« (so)udeležbo. Uprizoritev je sicer zasnovana po motivih istoimenskega romana poljskega pisatelja **Janusza Korczaka** iz leta 1922, ki je skozi zgodbo o otroškem kralju pod vprašaj postavljala logiko takratnih družbenih razmer. Posodobljena priredba besedila, ki jo je skoraj sto let pozneje pripravila **Ana Duša** ter vanjo vpletla paleto referenc iz digitalnega časa, v svojem jedru ohranja

vprašanje o možnostih (bolj) razumne, predvsem pa pravičnejše ureditve sveta; pri tem se »naivna«, preprosta otroška misel vsakič znova izkaže za modrejšo od »realističnega«, a vrednostno precej dezoorientiranega delovanja odraslih.

Gre torej za svojevrstno priliko, ki v ospredje dogajanja umešča enajstletnika, ki po očetovi smrti nenadoma postane kralj. Seveda za njegovim hrbtom v resnici nemudoma zavladajo zbor ministrov, ki raznim Matevžkovim zamislim za blaginjo prebivalstva vseskozi nasprotujejo, češ da se ne skladajo z »resničnimi« interesi države (natančneje: finančnih in političnih elit). Šele ko kraljestvo porinejo v vojno in pahnejo v dolžniško suženjstvo, mladi vladar naposled spregleda in si namesto dotedanjih svetovalcev omisli otroški parlament, ki bo odločal v dobro ljudi. Ta navidezno skoraj že pretirana polarizacija na nepokvarjene otroke in »izprijene« odrasle služi zlasti podpiranju temeljne poante besedila: da so mladi sposobni tvornega sooblikovanja sveta, ki jih obdaja – in da lahko njihovi uvidi prispevajo kanček treznosti k domnevno »samoumevnim« družbenim praksam, pri katerih je pomanjkanje alternativ zgolj posledica izključevanja glasov »drugih« (na primer žensk in otrok). Omenjeno idejo nazorno odstre zadnji del predstave, kjer mlajši gledalci (zdaj vsaj v okviru gledališke »realnosti« deležni nekakšnega opolnomočenja) predlagajo različne ukrepe za izboljšanje družbe.

Takšno »aktiviranje« občinstva smiselno podpira celostna zasnova uprizoritve (dramaturginja je bila **Petra Pogorevc**), ki se

malce spogleduje z elementi epskega gledališča; že organizacija uprizoritvenega prostora na Odru pod zvezdami spominja na neke vrste forum – prazno prizorišče s treh strani obdajajo tribune, dogajanje, ki ga povezuje pripovedovalec (spretni **Primož Ekart**), je umeščeno praktično med gledalce, kot edini izrazitejši odrski element ga v ozadju zamejuje (večkrat duhovito uporabljena) zavesa, dopolnjuje pa domiselno rokovanje z rekviziti in situacijami (scena in kostumi **Maja Mirković**), ki tako ali drugače odsevajo osrednjo tezo; potrebe po večplastnosti tu pač ni. Prelom med otroškim in odraslim svetom še podčrtujejo tipizirani liki ter izrazito stilizirana igra; če **Voranc Boh** (Matevžek), **Rok Kunaver** (Felek) in **Zala Ana Štiglic** (Klu Klu) v vlogah otrok še ostajajo na robu verizma, so ministri in drugi odrasli (igrajo jih **Nina Ivanič**, **Urška Hlebec** in **Jan Bučar**) izrazno prignani do karikatur (koreografija **Damjan Kecojevič**). Ta shematiziranost na trenutke deluje že skoraj odvečno; toda morda je prav pridih norčavosti tisti, ki mlajše občinstvo »odpre« za participacijo v tem izvorno oblikovanem dogodku. x

V predstavi *Kralj Matevžek Prvi*, ki so jo v Lutkovnem gledališču Ljubljana namenili nekoliko starejšim otrokom (oziroma mlajšim najstnikom), odigra naslovno vlogo **Voranc Boh** (desno). 📸 Mankica Kranjec